

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A politikai színtér.

A rimaszombati képviselő-választó kerület volt képviselője: Kubinyi Andor pénzügyigazgatóvá neveztetvén ki, a mandátumáról való lemondását a tisztelt háznak bejelentette, és ennek következménye gyanánt az új képviselő választása elrendellett.

Tények ezek, a melyek nyomában izgalmas események kerültek a felszínre.

Az izgalom legfőbb forrása volt, hogy a kerület mandátumának ki által leendő betöltése egy bizalmas jellegű értekezleten már előre elhatározott, még mielőtt a kerületnek politikai ügyekre befolyást gyakorolni szokott, és kivált a szabadelvű párt tekintélyesebb tagjai kellő nyilvánosság mellett meghallgattak volna. Így került forgalomba Fáy Gyula jelöltsége, s a hivatalos körök felé húzó emberek a helyzettel minden nehézség nélkül megbarátkoztak.

A szabadelvű pártnak a független gondolkozás és szabadságszerető elemei ezzel szemben állást foglaltak és egyesülve a minden árnyalatu ellenzékkel, frontot csináltak a Fáy Gyula jelölésnek, és Draskóczy Lászlót jelölték.

Megnehezítette a helyzetet, hogy a szabadelvű-párt szervezetten soha sem alakult meg és így tulajdonképen a rimaszombati szabadelvű-párti gyűlés saját belkörében a jelölés kérdésével soha nem is foglalkozhatott, egyszerűen a szervezet hiányában.

Elősegítette a körülmény azt, hogy a szabadelvű-párt megszakadjon, két jelöltet is állítson.

A zürzavarba beleszól egy higgadt, nyugodt hang. Kubinyi Andor a volt képviselő szép bucsuja, a melyben meleg hangon mond Isten-hozzádot kerületének. Szerettük volna a nyilvános beszámolást, de igazán van a volt képviselő

urnak, hogy a választási harcok megelőzték az ő bucsuját.

A volt képviselő ur az országos politika kérdéseibe pártja szempontjából mindig helyesen, öntudatosan folyt be, kötelességét e részben tehát lelkiismeretesen teljesítette, a helyi kérdések szempontját nem vehetjük bonczkés alá, mert ezek felkarolását ő a mandátum elvállalása idején nem is tette programja sarkpontjává. — E részben nem ígért semmit, tehát nem is szabad most recriminálni; azt azonban szívesen elismerjük, hogy az eléje hozott kérdéseket meleg szívvel, éles értelemmel karolta fel.

Bucsuja a következő:

Nyilt levél

a rimaszombati képviselő választó-
kerület polgáraihoz!

Tisztelt polgártársak!

Ő cs. és kir. apostoli Felsége legmagasabb elhatározásával rimaszombati kir. pénzügyigazgatónak kinevezni méltóztatván, ezen állást elfogadtam s egyúttal a meny-nyiben annak elfogadásával képviselői megbízatással összeférhetetlen helyzetbe jutottam, a képviselői megbízatásról lemondtam.

Az általános választások alkalmával a megbízólevelet a választók összesége adta kezembe, — most, midőn azt vissza akarom adni, másokhoz nem fordulhatok, csak azokhoz, a kik annak átnyújtásával annak idején megtiszteltek. De ezenkívül úgy is vagyok meggyőződve, a mint azt az alkotmányos felfogás magával hozza: hogy a képviselő, a mint megválasztott, nem egyes politikai pártoknak, hanem a választók összeségének lévén képviselője, a mandátumról beszámolni mindazoknak kötelesség, a kiknek nevében azt gyakorolta, illetve a kiknek érdekében működött.

Választó-kerületünkben a közelmúlt napokban több

— Igaza van mester! Mint a kaesa a kamara zenehez!

E mondása tetszett nékem. Ez az ember mégis tud némileg reálisan gondolkodni! S annyira meglágyult szívem ez önbeismerésre, hogy az ő végtelen öröme meggyőzőm:

— En csak azt mondtam uram, hogy ön jelenleg nem festhető le!

— Beszéljen, oh beszéljen mesterem, minden szava aranyat ér nékem!

— Már megint pénzről beszél uram! Tudja meg, hogy engem az ön anyagi bősége nem érdekel, csak azt akarom megtudni, hogy hajlandó-e középtestének bőségéből engedni, azaz alá akarja-e magát vetni egy fogyasztási kurának? E szavak hallatára az izzadság máris gyöngyözőtt jól táplált arczán.

— Mester, ön kétségbe ejt! Miért e különös kívánság, miért e kegyetlenség? Komolyan néztem reá s hidegen válaszoltam:

— Ön nem ért a festészethez s nem tudja annak titkait. Uraságodnak azért kell a jelenben lefogynia, hogy kiterjedése ne legyen nagyobb, mint az én festőrámam kerete. Mi, mai festők, kizárólag életnagyságban dolgozunk. Ezért eszközöltem az imént a méreteket. Pulzusát pedig azért figyeltem meg, hogy meggyőződjem teljes nyugodtságáról, mert hogy lefesthessem, igen sok nyugodtság s önmegtartózkodásra lesz szüksége. Ha tehát azt óhajtja, hogy rövid idő múlva beléfoghassunk a munkába, hozasson magának bundát, meleg téli ruhát, flanel alsókat s különösen ajánlhatom a szűk cipőket. Ezeket magára öltve, a legmelegebb időben sétáljon naponta két órát. Ha azonban mindezekre nem hajlandó, sajnálom, de nem állhatok becses rendelkezésére! Ajánlom magamat uram, volt szerencsém!

S be sem várva válaszát azzal a szép reménnyel távoztam, hogy meg vagyok mentve további háborgatásaitól!

III.

Másnap egy kirándulásra mentem, honnét csak nyolcz nap múlva érkeztem vissza. A hosszú utazás kissé ellankasztott s későn jöttem ki szobámból. Bár a déli nap már erősen tűzött, a tópartra siettem, hol legfrisebb volt a levegő. Kellemesen elábrándoztam ott a természetnek ama remekein, melyeket kirándulásomkor láttam s csak akkor riadtam föl gondolataimból, midőn valaki vállamat megérinté:

politikai párt gyűlést tartott, a melyeken felszólalni és kijelentéseket tenni a választók összesége iránt tartozó kötelességem megsértése nélkül nem állott módomban, nehogy olyanok tűnjek fel, mintha képviselői kötelességemet csak egy párt irányában akarnám leróni.

Óhajtasom volt egy pártszínezet nélküli gyűlésen tisztelt polgártársaimat összehívni, a hol a képviselői megbízatásban bekövetkezett változásról s ezzel kapcsolatosan a politikai kérdésekben elfoglalt álláspontomról nyilatkozni kívántam volna.

A már megtartott politikai gyűlések teljes érdeklődésüket a jövő alakulása felé irányítván, egy oly gyűlés megtartásával, mely a mult eseményeivel foglalkozik s a melynek aktuális politikai kihatása már nem lehet, a tisztelt választókat fásasztani nem akartam; ugyanazért ezen nyilt levélben fordulok a tisztelt választók összeségéhez, melyben tudomásukra hozom, hogy a bizalmukból nyert mandátumot letettem és tőlük, mint képviselőjűk, elbucsuzni kívánok.

A bucsu pillanatát nem tekinthetem alkalmasnak részletes és megokolt beszámoló tartására, annál kevésbé, mert az új képviselőválasztás árnyékát előre vetvén, az minden hazafias érdeklődést kötve tart. Nagy általánosságban azonban mégis magam s megbízóim iránt tartozó kötelességemnek ismerem kijetenteni, miszerint program-beszédemben kifejtett elvekhez s politikai irányzatokhoz mindenkor hiven ragaszkodtam s azok mellett mindig szilárdan, következetesen kitartottam.

A szabadság, egyenlőség, testvériség nagy eszméjét, a politikailag egységes magyar állam kiépítését, mint minden törekvésnek legelső és legfőbb kiindulási pontját, a hamisítatlan alkotmányos felfogásnak tultengés s visszaéléstől való megőrzését, a választások tisztaságát, a felekezetek közötti békét, a magyar kultúra emelését, az ipar, kereskedelem megizmosodását, az értelmi és anyagi erők fellendülését, minden törvényhozási intézkedésnél szem előtt tartottam s ezeknek érvényesülését előmozdítani igyekeztem.

— Mester! hallám s egy halmaza a prémnek állott előttem. Majd egy fuldokló hang folytatá. Ez az a hely mester, hol először láttam életemben, miként érdeklődik az eszme! Nyolcz napja már, hogy itt s ez öltözetben várom. Irtóztatóan szenvedek a művészetért!

Megrémültem, Alig bírta lábait mozgatni, oly szorosak voltak cipői, arczáról pataként folyt az izzadság. Ereki ki voltak dagadva, remegtem, hogy menten gutaütést kap. Hozzárohantam, hogy leszedjem róla bundáit, de ő kétségbeesetten védekezett. Most már beláttam, hogy ez az ember egészen bolond, ki az ostobaságot jobban hiszi, mint a valót. Hogy tehát a gutaütéstől megóvjam s magamat is megkíméljem egy nagy kellemetlenségtől, egy árnyas fához vezettem s ott megállítva, pár percig ütőerét hallgatva, a vizsgálat czimén levettem bundáját, közbe fohászokva Istenhez, hogy senkit erre ne vezéreljen, mert szó nélkül beszállítanak mindketönket az örültek házába. Ő egykedvűen bámult maga elé, szemei csaknem megüvegesedtek. A tóhoz futottam s belemártva zsebkezdőmet, visszasiettem a szerencsétlenhez s ily módon lassan magához térítém. Midőn aztán láttam, hogy némileg szabadabban lélegzik, — örömteljes hangon kiálték föl:

— Bravó uram! Ön kitűnően izzadt s nincs többé szüksége fogyasztási kúrára. Most épen egyenlő a kiterjedése festőkeretemmel!

— Tehát hozzáfoghatunk! hebegte érzélgősen s a nyakamba akart ugrani, de szűk cipői visszatartották. Megszántam szegényt s lakására kísértém.

Elválva tőle igen kellemetlenül érzém magamat. Egy bolond hecc kedvéért egy még bolondabb ember alaposan belesodort a krédóba! Hiába mondom neki, hogy nem vagyok festő, még annál inkább rajong utánam. S mivel a fürdőből eltávozni még egyáltalán nem volt szándékom, mit volt mit tennem, mint újból valami „festészeti titkot“ kitalálni, melylyel talán sikerül végre magamtól elriasztanom. S mivel aggódttam is hogyléte miatt, félóra múlva fölkerestem.

Csaknem légies öltözetben, a pamlogon elterülve találtam, lábain vizes borogatással.

— Pardon uram, hogy zavarom, de a tóparton elfeledtem valamit megkérdezni. Van önnek díszmagyar öltözete?

— Ké . . . ké . . . rem, micsoda? . . . De én nem vagyok, . . . az az hogy én Csehországból származom.

— Ez nagy baj uram, mert én meg magyar festő

T Á R C Z A**A festészet titkai.**

Irtá: D— —r.

II.

Festő lettem tehát, Rafael majdani utódja, ki Madonnák helyett sörgyárosokat pingál. Mulattatott esodálatos hivatásom s kora reggel már a sörgyárosnál voltam. Epen öltözködött

— Bocsásson meg mester, rögtön készen leszek! mondá s helylyel és szivarral kínál meg.

— Pardon uram, épen kellő állapotban találok! Sőt azért is jöttem ily korán, hogy megvizsgálhassam! Rám bámult s kiejtő kezéből a törülközőt.

— Mutassa a pulzusát! — mondam nyugodtan s kivettem zsebórámat. Úgy nézett ő ki e perczen, mint a francia szakács abbéli állapotában, midőn a pastétomos és tortás ebédhez asztélinak turós csuszát akarnak vele készíttetni.

— Az érverés nyugodt! Aztán szó nélkül alaposan végig gyömöszköltém felső testét elől és hátul, majd glédába állítam s pár lépésnyi távolból jó öt percig szemléltem. Végre papírosat kérvén, számolni kezdtem s egy idő múlva ridegen szóltam hozzá:

— Sajnálom, de ön jelenleg nem festhető le!

Erre ismét a tegnapi figurát láttam magam előtt, azzal a különbséggel, hogy most egyszerűen fejrángatózásban szenvedő idegbetegnek nézett ki.

— Nem, nem . . . nem festhető — rebegé s aztán mintha a tánczó roham vett volna rajta erőt, odarohant éjjeli szekrényéhez s fölkapta azt a könyvfélét, mit tegnap is láttam a tóparton. Tömött pénztárca volt az, mit libegő kebellet nyújtott felém.

— Ez legyen jutalma uram, ha megörökít család számára!

A sértődöttet színelve, összerángzott homlokkal, szigorúan feleltem.

— Ön azt hiszi uram, hogy a művészet szabályaiba utköző gátat bitvány pénzzel elháríthatja?

— Nem hiszem! kiáltott s messze eldobta magától a tárczát.

— Ugy látszik sörgyáros ur, hogy ön annyit ért a művészethez, mint a tyúk az abc-hez! — mondam látszólag bosszankodva.

Választó kerületemnek helyi érdekeit, polgártársaim jogos és méltányos óháját teljesíteni mindenkor kedves kötelességemnek ismertem, a mely elől soha ki nem tértem.

Egyáltalában törvényhozói kötelességem teljesítése közben soha sem hallgattam másra, mint tiszta lelkiismeretem sugallatára s igaz meggyőződésöm szavára. A kötelesség hű teljesítése után önérettel állíthatom, hogy a mit ígértem, megtartottam, s azon elvet, melyet zászlómra irtam, hűtlenül soha egy pillanatra sem hagytam el. A megbízatás tartama alatt a közügy szolgáltatásában köztem s a választók között a nemesebb értelemben vett önzetlen érdekközösség szála szövődött meg, melynek felbontása — habár önelhatározásomból történt, — mégis a fájó érzés egy bizonyos nemét hagyta hátra bennem, azt a fájó érzést, a mely ezen szép viszony felbontásából ered, s a mely a válással együtt jár.

Ily helyzetben vigasztal az a tudat, hogy a válás nem végleges köztem s polgártársaim között, a közügy terén az összekötő kapocs új állásomban is fennmarad, melyben midőn a hazát szolgálom, egyuttal polgártársaimnak legvitálisabb érdekeit is kell, hogy szolgáljam.

Változik a tér, változik a hatáskör, de polgártársaim iránt érzett hálám, szeretetem s ragaszkodásom változatlan marad, a melylyel voltam, vagyok

tisztelő polgártársuk
Kubinyi Andor.

Tehát ő elbucszott! Kívánjuk, hogy új állásában kiváló adminisztráló tehetségét érvényesítse legalább is annyi szerencsével, a mennyi főszolgabíró korában közpályáját kísérte; nehéz az út, a hová ő Felsege kegyelme állította, sok egyéni érdeket érintenek intézkedései, de megvagyunk győződve, hogy a méltányosság, a jog, törvény és igazság elveitől soha nem fog eltérni. — Pályája azonfelül sok oly vidéket is érint, a hol anyagi előnyöket hajhászó emberek között a corruptio szivesen veti fel hidra-fejét, nagy megnyugvásunkra szolgál ép azért, hogy oly férfiú vezető szelleme fog a pénzügyigazgatásánál irányítani, kinek jellemtisztaságához nemcsak szó nem fér, de a szó igazi értelmében mintaképül is szolgálhat.

Választási mozgalmak.

A független érzés és gondolkodás jelszava alatt küzdelembe indult szabadelvű-párt és vele egyesült ellenzéki választók jelölő nagy gyűlése **f. hó 9-én (szombat)** jelölte *Draskóczy Lászlót* szabadelvű programmal a rimaszombati kerület képviselőjének.

A nagy gyűlés a „Három Rózsa” nagytermében volt délután három órakor. — A nagy tömegben megjelent választók a pártgyűlés elnökéül megválasztott *dr. Szeless Ödön* lelkesítő szavai után, a melyekben *Draskóczy László* nevéhez fűződő reményeket, a népkarát jelentőségét és a helyi érdekeket fejtegette, majd *dr. Cziner Miksa* talpraesett érvelése után egyhangulag *Draskóczy Lászlót* szabadelvű-párti programmal jelöltnek kikiáltotta. A párt jelenlevő tagjai ezután sürgönyileg üdvözölték *Szell Kálmán* miniszterelnök ő nagyméltóságát és *Br. Podmaniczky Frigyes* szabadelvű-párti elnököt, mely

vagyok! S mivelhogy a művészet egyik főfeltétele a nemzeti jelleg, a magyarhoni festők határozatilag kimondták, hogy ezután csak magyar ruhás arcképeket készítenek. Igen sajnálom uram, volt szerencsém!

A kilincs után nyultam s bármennyire kiabált utánam, elrohantam. Hála az égnek, csak hogy valahára vége e komédiának! — gondolám s oly kellemesen érzém magamat, mint talán eddig életemben soha!

Már majdnem elfeledtem az egész esetet, midőn egy reggelen, amint ébredni kezdtem, kopogtatak ajtómon „Szabad!” — kiáltám, s uram Jézus — a sörgyáros állott előttem teljes diszmagyarba öltözve, Kucsuják megfordítva volt föltéve, sarkantyuja lefelé állott, attilája vörös, mentéje fehér, nadrágja zöld, kardját sétapálcza helyett használta, bajuszára pedig egy fél kiló „tisza-ujlaki” volt kenve. Diadalittasan nézett rám s kérkedve mondá:

— Uraságod magyar festő, én meg magyar ember vagyok! S mint a pávatollal fölékesített esőka, hetykén járt föl s alá.

Kingrottam ágyamból. Ez az ember eszelős, engem meg agyongyötör! S mintha csak én is fogyasztási kurát használnék, akként kezdtem izzadni. Ő csak sétált és mosolygott, majd a tükör elé állva, megcsavarintá bajszát s szemére monoklit tévén, attilája alól pedig fokot kútván elé s balkezében a „Fliegende Blätter” lobogtatva, waltzertaktusban kezdé énekelni: „En vagyok a balatoni betyár . . . !”

Lelkem háborogni kezdett a dühtől s mérgesen reápillantva, indulattal kiálték fel.

— De uram, én nem vagyok festő!

— Ne tagadja, oh mester! Nem a gyarló világ ostoba fiával — stb.

— Istenemre mondom, hogy nem vagyok festő!

— Oh ez a szerénység, ez az önzetlenség, ez az önmegtágadás! — Szentimentálisan nézett rám. Ne tagadja előttem oh mester, előttem, ki már öntől eddig is oly sok titkát a művészetének tanultam meg, előttem, ki önnek annyira le vagyok kötelezve. Olvassa csak a levelet, — „Kedves férjcském! Igen örvendünk, hogy lefestetted magadat s ha beleegyezel, szép leányunkat és magamat is megörökíttetem, míg oda leszel, oh, be szép is lesz ez a három kép ebédünkben, mint fogja annak fényét emelni, stb. Csókol Feleséged.”

Es most olvassa válaszomat!

— „Kedves Feleségem! Nagyon örülök elhatárol-

sürgönyre utóbbi biztató szavakban felelt. A párt tagjainak nagy része zászlót bontva vonult ezután Feledre hosszú kocsisorban, a hol a jelölést *Draskóczy László* nak ünnepélyesen tudára adta, biztosítva őt a szövetséget párt tántoríthatatlan bizalmáról és ragaszkodásáról.

Draskóczy László sikerült programbeszédében válaszolt, elveit és nézeteit fejte ki.

A programbeszédet zúgó éljenzés követte, mely után a választók nagy tömege lakomához ült, a melyen *Fáy István* függetlenségi-párti országgyűlési képviselő is részt vett, s mely lelkes felkőszöntök és emelkedett hangulat közt az éjfél óráig eltartott.

* * *

Vasárnap, f. hó 10-én délelőtt 10 órakor újra zászlóbontás volt, mert a *Molnár József* ügyvéd, mint a Kubinyi Andor jelölése idejéből elnök, a szabadelvű-párti választókat hívta egybe jelölő értekezletre.

Nagy számban jelentek meg itt is a választók, sokan a Rimamurány alkalmazottjai. Köztük vendégekként: *Szentiványi Árpád* az orsz. szabadelvű-párt alelnöke, gróf *Serényi Béla* és *Fáy István* országos képviselők.

Molnár József szép beszéde során, a melyben *Fáy Gyula* egyéniségét méltatta, indítványozta, hogy *Fáy Gyulát* az értekezlet egyhangulag képviselőnek jelölje, s őt küldöttséggel a gyűlésre meghívja. Az indítványt az értekezlet egyhangú lelkesedéssel magáévá tette, s a képviselő-jelöltté kikiáltott *Fáy Gyula* a választók gyűlésén a „Három Rózsa” nagytermében megjelenvén, a következő programbeszédet mondotta el:

Tisztelt választók! Polgártársak!

A szabadelvű-párti választó polgároknak óhajítása előtt meghajolva s hálás köszönetem nyilvánítva a megnyilvánult bizalommal szemben, a jelöltséget elfogadom. Midőn ezt teszem, jelezni kívánom politikai álláspontomat, illetve azon viszonyokat, melyek arra indítanak, hogy a midőn a kerület nagyrabecsült bizalmával megajándékozni szives, csekély erőmmel a politika szolgálatába álljak.

Alkotmányos életünk követelménye, a hamisítatlan alkotmányos kormányzat, s hogy alkotmányunk törvényeit híven védelmezzük s a szükség és lehetőség szerint erősítsük.

Tudjuk, hogy alkotmányosságunk ezen feltételeit a közelmúltban veszedelem fenyegette. Láttuk belkormányzatunkban az erőszak jelenségeit feltűnedezni, egyik kiegyezési törvényünk védelmében károssá válhatott dilettantizmust tapasztaltuk s éreztük, hogy oly irányban sodortattunk, mely az abszolút hatalom statuálásában végződött volna, vagyis egy kétlű fegyvernek a szolgáltatásában, mely esetleg avatatlan kezek használatában életfeltételeinket sebesíthette volna meg.

Erről a pontról terelte vissza a parlamentben feltámadt közszellem kormányzatunkat az alkotmányosság keretébe, egy jobb politikai morál, alkotmányos érzék és eljárás, az igazságnak a kormányzatban fokozottabb érvényesülése, törvényeink szigorubb védelme és végrehajtásának a bázisán.

Ha már most vesszük a múlt kormányzatnak következetes törekvését, egy ellenállhatlan központi hatalom teremtésére s érvényesítésére s ezzel a nemzet ellenálló képességének a meggyengítésére, minden esetre jelentékeny vívmányul tekinthetjük a jelen kormányzati irányt, mely az alkotmányosság erőforrásainak érvényesítését célozza, hogy ezzel a nemzeti feladatok szolgálatába hozza a nemzet egyetemének nagy erejét.

Ezt a politikát elfogadjuk, nem mint amely minden érdekeinket és aspirációkat már kielégítően,

zástoknak s hogy magatokat megörökíthessék, abba beleegyezésemet adom. Csak egyet kötök ki. Azt tudniillik, hogy vásároljatok magatoknak magyar ruhát s abba festessétek le magatokat! Különben Budapesten másféle toiletben az ugy sem történhetnék meg, de ettől eltekintve is, — a magyar ruha remek viselet! Csak fogjatok hozzá rögtön, stb. Csókol: Férjed.”

Visszaadtam neki leveleit. Zsebre téve azokat, e szavakkal távozott:

— Nem háborgatom tovább mester. Fogadja hálás köszönetemet, hogy leányomat is lefestethetem, mert ezt egyedül önnek, illetve ama szerencsés véletlennek köszönhetem, mely a tóparton összehozott bennünket. Nem leszek ezért hálátlan soha! Isten önnel! a viszontlátásra!

Egyedül maradván, kétségbeesetten töprenkedtem, hogy most már mit tegyek? Azt már tudtam, hogy más ki nem segíthet, mint valami újabb „festészeti titok”. Ezen gondolkodtam tehát s már-már levertem arra a gondoltam, hogy nincs más mód, mint a fürdőből elutaznom, midőn egy mentő gondolat fogamzott meg agyamban. „Meg vagyok mentve!” — kiáltottam föl végtelen örömben s hálát adtam a sörgyáros urnak, ki reggel oly bizalmas volt hozzám, hogy a két levelet megmutatta, mert e tettevel valószínűleg kiszabadított a csávából!

— Jó napot Krachslmayer ur! Köszöntem kedélyesen, a mint beléptem hozzá

— Hozta Isten mester!

— Örömmel jöttem kifejezni, hogy diszmagyarja igen szép s hogy végre mi sem gátol bennünket abban, miszerint a munkához holnap hozzáfoghatunk. Lesz szives hozzám mindjárt reggel felküldeni diszmagyarját, hogy színeit tanulmányozhassam, ön pedig később fájdon föl egész könnyű pongyolában!

Csodálkozva nézett, mintha nem értene.

— Nem jobb volna talán idehaza felöltözni mester? kérdé felénken.

— Tessék?

Ismélté, a mit mondott, én pedig megvető gúnyral mosolyogtam rá.

— Uram, ön újból ügyetlenkedik! Most már látom, hogy fogalma sincs a festészetről! Ugyan már minek öltözködnék ön fel idehaza, hogy hozzám érve újból le kelljen vetkőznie!

— Levetkőznöm?

— Az ön atyja okos ember volt uram! Az ő he-

de a melynek alapján azok elérésére reményvel küzdhetünk.

Ezért vagyok híve a jelen iránynak s ezért érzem a kötelezettséget a midőn a kerület nagyrabecsült bizalmával megajándékozni szives, csekély erőmmel ezen irányt támogatni.

Ezek után, melyekben jeleztem általánosabb politikai álláspontomat, egy beösméréssel tartozom ugyanazon tisztelt választó közönségnek, melynek kegyéből évekként előbb léptem a politikai életbe. Azzal a beösméréssel t. i. hogy a közigazgatás államosítása kérdésében elfoglalt álláspontom azóta módosult, módosult pedig azért, mert akkor avatatlan a politika arnyálatában, ezen kérdés megítélésénél kizárólag az adminisztratív szempontokra fektettem minden súlyt; ama néhány évnek tapasztalata azonban, melyet a politika kulcsai mögött nyertem, mindinkább megerősített abban a meggyőződésben, hogy a kizárólagos adminisztratív szempontokat csak azon határig szabad követni, míg a közszellem és ellenálló képesség rovására nem történik, mert ezen hatalmas factorokra politikai viszonyaink között föltétlen szükségünk volt, hiszen csak a közel múltban volt alkalmunk meggyőződni, hogy ezeknek hiányában veszedelmes helyzetek állhatnak elő.

Az a nézetem tehát, hogy a közigazgatás gépezete zavartalanul működhessék ugyan, míg a közigazgatás érdekeiben s az állam biztonsága érdekében functionál, legyőzhetlen akadálytalán találja azonban magát szemben, ha netalán túlkapasokra hajlana, vagy a közszellem megejtését célozná. Ily szellemben óhajtom a reform létesítését.

A quota kérdésére nézve is jelezni kívánom álláspontomat. Lehet, hogy e tekintetben kifejlendő nézetemmel nem fogok mindenben találkozni a tisztelt választó közönség tetszésével, de nekem ezen a helyen nem az a feladatom, hogy e kérdésben az általános izlésnek hódoljak, hanem hogy ezen kérdés kényes volta és nehézségeivel szemben egy a lehetőség és célravezetőség szempontjából létesítendő megoldásra nézve nyilvánítsam egész őszintén nézetemet. Ezen kérdést a gyakorlat szerint a törvény szabványaihoz képest kölcsönös megegyezés alapján rendezték s különösen az arány szempontjából bírálták, mérlegették.

Természetesen ezen szempontnak ma is és jövőre is uralkodónak kell lenni, a hogy azonban újabban a kölcsönös megegyezés alapján való rendezés nem sikerült, egy új jellege merült fel ezen kérdésnek. Nevezetesen a monarchia mind két államában a bizonytalan bűnítő érzetének hatása folytán a közgazdaságban a pénzügyi műveletek, az ipar és kereskedelem terén nagyfokú depressió következett be, oly anyagi pangást vonva maga után, melynek elhárítása s az azzal járó súlyos következmények mellőzése céljából föltétlenül figyelembe kellett venni az arány szempontjai mellett a kérdés ezen jellegét is. Ezen körülmény folytán kellett reá állani azon álláspontra, hogy teherviselési képességünk maximumát ajánljuk fel annak érdekében, hogy a rendezetlenség ezen súlyos kiszámíthatatlan következményei, a felajánlott maximum fejében létre jöhető rendezés által mellőztessenek. Résezméről helyesnek találom, hogy a kérdés ezen két oldali világításnak behatása alatt vitetett dűlőre, két oldali érdekek a kielégítése céljából, t. i. egyrésztől ugyan, sajnos, szolgáltatni a lehetőt, más részről azonban recompenzátiót találni a rendezést követő anyagi fellendülésben; s meg lévén győződve ezen eljárás rigorosus voltáról, egyszersmind magaméva teszem a quota küldöttségek által elfogadott arányszámokat is, hogy a rendezés, mely a felmerült tapasztalatok szerint eminen anyagi érdek, reánk nézve is megtörténhessék.

A kormányznak ez irányban mindent meg kellett kísérelnie, mert ezen súlyos anyagi viszonyokat függő-

lyén én is sörgyárosnak adtam volna önt s nem festőnek. Csodálatos! Ön, ki annyira lelkesül a művészetért — mint látom, — annyi fáradságot sem vesz magának soha, hogy annak legprimitívebb titkaival tisztába jöjjön. Hát azt hiszi uram, hogy a festészet oly felületes művészet, hogy odapingálja a ruhát, a eszimat, a kardot meg a fejet, a testet pedig nem örökíti meg? Nevetséges s csaknem borzasztó föltevés ez uram! En először önnek természetes alakját fogom megörökíteni s ha ezzel elkészültem, rátestem a diszmagyart! Nos érti már most uram, tudja már most, hogy miért ne öltözzék föl lakásán?

Távozni akartam, de ő reszkette tartott vissza s mintha a síró-göres előjelei mutatkoztak volna rajta, oly hangon rebegé:

— Uram, önt az Isten küldte e perczen hozzám! Képzélje, őh képzélje el nőmet s leányomat . . . Oh én ostoba!

Kétségbeesetten vetette magát egy karosszékre, én pedig fölhasználtam a kellő pillanatot, kiosontam az ajtón. Csak egy kiáltást hallottam meg:

— A leányom, az én gyönyörű leányom! Oh, azok az asszonyok!

Reggel a szolgáló ruháimat behozva — meglepetten ujságolá, hogy a sörgyáros ur a tegnapi esti gyorsvonattal hirtelen elutazott.

Meg voltam mentve!

Nagy lelki nyugalommal mentem nemsokára a tópartra. Visszaidéztem emlékeembe ez eset örületes változásait s annyira elmélyedtem gondolataimban, hogy észre sem vettem, miszerint közlemben más élő lény is tartózkodik, csak mikor enyelgő hangot hallék.

— Bizonyára költő . . .

Ijedten fordultam hátra s e perczen haladt el mellettem egy éltesebb kora kisasszony egy gyermek s egy mopszli kíséretében.

Egyenesen lakásomra futottam, annyira megijedtem e megjegyzés fölött. S jóllehet a sörgyáros eltávazása óta kissé föllélegtettem, de eme percztől kezdve többé nem volt maradásom e különben oly kedves fürdőben s pár óra múlva a vonaton ültem s zónáztam hazafelé. S ezt a büntetést talán meg is érdemeltem a sorstól a szegény Krachslmayer ur tragédiája miatt!

ben tartani egyedül azon scrupulus kapcsán, vajjon a megbízhatlan osztrák parlamenti viszonyok következtében bekövetkezik-e az eredmény. nem lett volna lelkiismeretes eljárás, miután ezen nehézségeknek nem időközi elodázására, hanem azoknak állandóbb megoldására kell törekedni.

Napirenden van az összeférhetlenségi kérdés is. Tudjuk, hogy egy parlamenti bizottság lett kiküldve a végből, hogy ezen törvényt revidálja. Csak örvendetes, hogy egy kedvező megoldás suppositiójában revisió alá került ezen törvény, mert nemcsak kívánatos hanem szükséges is, hogy a képviselői állás tekintélye, mely részben az összeférhetlenségi törvény hiányai, részben annak igen tág értelmezése és kezelése folytán előfordult eseteknek nemcsak esorbát szenvedett, helyreállítsák. Természetesen ideális megoldást e részben nem várhatunk, nem pedig főleg azon körülményénél fogva, mert sajnos, nem vagyunk még annyira bővében a képességeknek és anyagi erőnek, hogy minden pontra meglehessen találni a külön embert. Remélhetőleg azonban épen azon kirívóságok, melyek mondhatnám köztudomásúlag az ugynevezett közvetítési rendszerben gyökereztek s melyek leginkább conforáltak a képviselői tekintély meggyengítéséhez, a köztevékenység hátránya nélkül mellőzhetőek lesznek.

Még a nemzetiségi kérdésben óhajtok egy rövid megjegyzést tenni, azt t. i. hogy ezen kérdésben a kormány-elők által megállapított kátét teszem magamévá.

Ezek után, melyekben igyekeztem politikai álláspontomat egész átlátszóságában lemutatni, annak kijelentése mellett, hogy a kerület érdekeinek előmozdítását kötelességemnek fogom tartani s ismételen köszönetemet fejezve ki a nyilvánult bizalomért, ajánlom magam továbbra is a tisztelt választó közönség jó indulatába és barátságába.

A beszédet a jelenlévők lelkesen megélték.

A választók ezután lakomához ültek, a melyen régi szokás szerint sok szép és lelkes felköszöntő hangzott el.

* * *

A Draskóczy László zászlaja alatt küzdő párt polgárai **f. hó 14-ére** hívták meg jelöltjüket a programbeszédének Rimaszombathban leendő megtartására.

*

A képviselőház elnöke a f. hó 11-én tartott ülésen bejelentette a pénzügyigazgatóvá kinevezett Kubinyi Andor mandátumáról való leköszönését, mit a képviselőház tudomásul vett s megbízta az Elnököt az új választás elrendelésével. Az elnök rendelkezése után a központi választmány összeül, s a választás határidejét megállapítja.

*

Mint lapunk zártakor értesülünk, a központi választmány folyó hó 15-én tartja ülését, s úgy hallatszik, hogy a választás határidejét folyó hó 28-ára tűzték ki.

*

Kérelem

a rimaszombati választó-kerület szabadelvű-párti választóihoz s a melyen tisztelt közönségnek azzal együtt érző tagjaihoz

Öszinte sajnálattal értesülve arról, hogy a Draskóczy-párt tisztelt vezetői őket megkisebbiteni óhajtot meggyezések kíséretében lettek falragaszokon megámadva: — kötelességemnek tartom kijelenteni, — hogy az ily esekeményeket pártunk érdekével összeférőnek s az alkotmányos küzdelem megengedhető eszközeinek elfogadni nem tudom. — felkérem azért pártunk minden jó barátját, hogy igaz meggyőződés becsületes alapján folytatott választási harcunk tisztaságára feltékenyen őröködni. — a személyek igazságtalan érintését kerülni s hasonló tettektől másokat is visszatartani sziveskedjenek. Rimaszombat, 1900. június 12.

Molnár József,

a rimaszombati választó-kerület szabadelvű-pártjának elnöke

Szivesen adunk tért a kérelemnek annál is inkább, mert tudunkkal egy ilyen pamphletben épen a Fáy-párt elnöke méltatlanul támadtatott meg. Szerk

Hirek és vegyesek.

Az új pénzügyigazgató installációja.

Folyó hó 12-én foglalta el az ujonnan kinevezett pénzügyigazgató Kubinyi Andor az állását; ez alkalommal Szombath György pénzügyi titkár, mint a ki a pénzügyigazgatóság eddigi vezetésével meg volt bizva, a pénzügyi igazgatóság, kebelbeli számvevőség és a kir. adóhivatal tisztái kara élén, egy lendületes beszéd kíséretében üdvözölte az új főnököt, hangszulozta beszédében, hogy a megjelent tisztikar örvendetes meglepéssel fogadta nevezettnek, mint a ki a közigazgatás vidéki vezetésében évek hosszú során át tevékeny részt vett, Rimaszombathba pénzügyigazgatóvá történt kinevezését. Jellemezte továbbá a pénzügyi közigazgatási rögös pályát, melynél a pálya iránt tapasztalható alaptalan előítélettel minduntalan találkozni kell, mert a pénzügyi közigazgatás jelentősége még ma sem hatotta át teljesen a társadalom minden rétegét, mert felejtik azt, hogy a pénzügyi közigazgatás más „adózási rendszer” formájába öntve épen oly régi keletű, mint az általános közigazgatás; felejtik azt, hogy a pénzügyi közigazgatásnak épen ugy legfőbb célja és rendeltetése: az igazságosság és jogosság kutatása, megállapítása és érvényes emelése, mint akár az általános közigazgatási avagy a bírói eljárásnak. Végül az összes tisztikar nevében kifejezte szép beszédében, hogy bizalommal és szép reményekkel tekintenek az új aera elé és amidőn az összes tisztikar buzgó támogatásáról biztosította, egyszersmind kérte az új pénzügyigazgatót, hogy a jelenlévőket tartsa meg jóindulatában. Az új pénzügyigazgatóra, a hozzá intézett beszéd láthatólag kedvező benyomást gyakorolt és örvendetes tudomásul vette azon körülményt, hogy a pénzügyi tisztikar, bárha az ő kinevezetése által egyesek érdekei szenvedtek is, őt a legszivesebben fogadta és kérte, hogy támogassák őt feladatában, s a mit tenni a kir. pénzügyigazgatóság tisztí karának, annyival is inkább módjában áll, mert ugy a pénzügyminiszteriumban, mint a vidéken a pénzügyi tisztikarról esakis a legjobb véleménynyilvánítást hallotta. Az új hivatalfőnök beszédét az összes tisztikar lelkes éljenzessel fogadta, a bemutatások következtek, melynek megtörténtével a tisztikar tagjai azon remény-

tól eltelve vettek búcsut az új pénzügyigazgatótól, hogy Kubinyi Andorban egy igazán jóakaró, tisztviselői érdekeit szíven viselő főnököt nyertek, kihez bármikor és bármely irányban bizalommal fordulhatnak.

Városi közgyűlés. Rimaszombath r. t. város képviselő testülete folyó hó 15-én d. e. 9 órakor közgyűlést tart következő tárgysorozattal: 1. A méntelep kibővítésére készített terv és költségvetés s az arra vonatkozó földmívelési miniszteri rendelet. 2. Az állami elemi iskola gondnokságának előterjesztése, a tamásfalai szárny-iskola ügyében, arra városi mérnök által készített terv- és költségszámítás. 3. Az általános ipartestület véleményes javaslata, a vízkereseti vásárártétele iránt beadott kérvényre. 4. Iskolaszék előterjesztése a polgári leányiskolai tanító 5-öd éves korpótlék tárgyában. 5. Iskolaszék előterjesztése Matócsy Pál által a polgári leányiskolába teljesített összhangzatos énektanítás díjazása iránt. 6. Hivatalos jelentés, a vármegyei székház építéséhez kiszolgáltatni kötelezett téglá iránt. 7. A belügyminiszter rendeletének megfelelően átdolgozott építési szabályrendelet.

Eljegyzés. Trajtler Jolánkát, Trajtler János tiszolczi gyógyszerész és neje szül. Komoróczy Jolán urnó szeretreméltó bájós leányát folyó hó 3-án jegyezte el Tiszolcson Steinhausz Béla nyustyai gyógyszerész. Boldogság kísérvé a jegyespárt.

Jótékonyosság. Andrássy Dénes gróf és neje e napokban 20,800 koronát küldtek igazgató-főügyészük kezeihez, hogy ez összegből egyházak, kulturális intézmények és egyesek adományozásban részesüljenek.

Temetés. Lapunk mult számában megirtuk, hogy Farkas Abrahamné szül. Ragályi Etelka 59 éves korában hosszú szenvedés után meghalt. Temetése szombaton óriási részvét mellett ment végbe. A tűzoltóság Komáromy István és Kórody Jenő vezetése mellett teljes számban s díszben vonult ki a főparanesnok tisztos anyja végtisztességére s vármegyének notabilitásai, köztük Hámos László főispán, Bornemisza László alispán, Kubinyi Géza, Fáy István orsz. képvis. Gömör János hercegi közp. igazgató, Hevessy Bertalan stb. stb. nagy számmal vettek részt. Az énekkar megható gyászéneke után Czínke István ev. ref. lelkész mondott szívhez szóló gyászbeszédet, mely után a tömérdek koszorúval borított koporsót harangok zúgása között vitte a gyászfogat nagy közönség kíséretében a város határáig, s innen szállították Dulházára, hol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. A gyászeset megyszerte nagy részvétet keltett, s a köztisztviselőben álló előkelő család vesztésében öszinte részt vesz városunk és vidék közönsége is.

A rozsnói tanárkör június 4-én tartotta tisztviselő közgyűlést. Elnök lett: Oravecz Mihály ev. főgim. igazgató, jegyző: dr. Hazslinszky Rezső ev. főgim. tanár, pénztáros: Wähler Géza kath. főgimn. tanár. Új elnök a beléje helyezett bizalmat megköszönve első teendőjül tekintti a kör által jegyzőkönyvileg közöndet mondan a kör megalkotójának: dr. Hazslinszky Rezsőnek fáradozásaiért. Vig hangulat, tosztozás között banketté növelte magát a tanárok együttléte.

Kérelem a kassai m. kir. gazdasági tanintézet volt hallgatóihoz. A kassai m. kir. gazdasági tanintézet ez év folyamán tölti be negyedszázados fennállását. Ez alkalomra az igazgatóság egy „Emlékkönyv” megszerkesztését is tervbe vette, melynek keretében a tanintézet eddigi végzett hallgatóinak névsorát, jelenlegi állását és tartózkodási helyét is felvenni szándékozik. Ez uton is felkérjük tehát az illető urakat, a kik ez ideig nem jelentkeztek, sziveskedjenek magukról életjelt adni és a fent jelzett adatokat nevezett intézet igazgatóságához minél hamarabb beszolgáltatni.

Képezdészek látogatása Kurinczon. A losonezi állami tanító-képezde 28 növendéke Zayzon Dénes igazgató és Székely Jenő gazd. tanár vezetése alatt, f. hó 6-án és 7-én meglekintette a rimaszombati m. kir. földmives iskolát. — Délután 5 órakor Jánosiban szállva az iskola telepére értek, hol legelsőbben az intézeti faiskolát és kertet, majd a juhászatot, sertés tenyésztést, a tehén-, ökör-, loistállókat és az összes épületeket tekintették meg, a tanszemélyzet kalauzálása és magyarázatai mellett. — Este a közös vacsora után a jövőbeli népnevelők és énekmesterek serenede-val rótták le tisztelőtük és hálájuk adóját Rády István igazgatónál. 7-én reggel a szántóföldek meglekintésére került a sor, kellő magyarázat mellett, majd Fekete Pál igazgató néhány állatot mutatott be a vetítő készülékkel. Délután 11 órakor megebédeltek s miután a növendékek küldöttsége megköszönte az iskola vezetőinek a vendéglátást, a vezetők életése mellett Rimaszombathba mentek. — Itt Fekete Pál igazgató kalauzálása mellett meglekintették a város nevezetességeit, köztük a Széchenyikertet is, s a délutáni vonattal haza utaztak.

Községi körjegyzői vizsga. A vármegye területén működő községi jegyzői szigorló bizottság f. hó 8-án tartotta meg a jegyzői vizsgát, a jegyzői szigorló bizottság tagjai voltak: Bornemisza László alispán elnök, Szakall Vincez arvaszéki elnök, Kubinyi Ferencz vármegyei tisztí főügyész, Józsa Antal kir. tanfelügyelő, Okolicsányi László anyakönyvi felügyelő, Mesko Miklós vm. főorvos, Zádor Mór kir. pénzügyigazgatósági titkár, Szentmiklóssy Gyula vm. főszámvevő, Nagy Ferencz Rimaszombath r. t. városi fő-, Purjesz Ignác szkálnoki, Zahonyi János sájo-gömöri körjegyzők. A jegyzői teendőket Lengyel Iván és Máriássy István vármegyei jegyzők látták el. Vizsgára heten jelentkeztek. Azonban egy jelöltnek írásbeli feladványa kielégítő nem lévén, szóbeli vizsgára nem bocsátották. A község jegyzői hivatal el-látására egyhangulag képesítették: Urbán Ferencz rimaszombati városi arvaszéki ölnök, Valkay György felső-balogi és Záhorszky Ernő rimabányai segédjegyzők — Szótöbbséggel képesítették: Csabay Zoltán jánosí segéd-jegyző és Gaszler Béla barkai helyettes körjegyzők. A jegyzői oklevelek kiosztása alkalmával Bornemisza alispán a vizsgázottakhoz, a töle megszokott ékeszózással buz-dító szavakat intézett.

Öngyilkossági kísérlet. Turek János, helybeli szabó f. hó 12-ikén reggel öngyilkossági szándékból egy késsel nyakán, mellén és mindkét karján súlyos sebeket ejtett. A sok vérvesztéstől álléltan szállították be a kórházba a sérültet, hol gondos ápolás alá vették.

Kisdedővő mulatság. Mult vasárnap a kicsinyek napja volt és mulatságunknak igazán kedvezett az időjárás. A kisdedővő intézet apró növendékei délután kivo-

nultak a Széchenyi-kertbe, s ott a köröndben társasjáték-kukkal és tánczokkal szórakoztatták és gyönyörködötték a kisgyermek barátait, kik örömtől sugárzó arczezal nézték a kicsiny párok szép és kedves mulatságát. De gyönyörködhetett növendékeiben a derék ovónó N a d a s s y Sarolta is, ki ritka figyelemmel, gondoskodással és oda-adással tölti be nehéz de szép hivatását. Estefelé a felnöttek is tánczra perdültek és kedélyesen mulattak a késő esti órákig.

A várgedei gyógyfürdő érdekében. Egy tekintélyes társaság állott össze városunk orvosi karából, társadalmunk több kiváló tagjából és néhány várgedei földbirtokosból, s f. hó 13-án a kaszinó társalgójában komoly értekezletet tartott a várgedei fürdő fellendítése érdekében. Dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos hívta össze az értekezletet, mely elnökévé választotta Stojkovich Emilt, s jegyzővé Kubinyi Zoltánt. Előadóként dr. Zehery István szerepelt, ki előterjesztette, hogy mennyire kívánatos volna a rimaszombatiak kedvenc kiránduló helyét, a gyógyszempontból is kiváló várgedei fürdőt kellő gondozás alá venni, ott a hygieniai követelményeknek megfelelő épületeket emelni, azokat kellő komforttal berendezni, a telepet nagyobbítani. A bőséges mennyiségű vizet vegyelemezteni, s a fürdőt jelenlegi tulajdonosától egy részvénytársaságnak megvásárolni kellene. A tárgy körül kifejtett eszmecsereben résztvettek az elnökön és előadón kívül: Fábry János, dr. Löcherer Tamás, Baksay István, Czínke István stb. mire az értekezlet hozzájárult az előadó indítványaihoz, s kimondta, hogy a fürdő részvény-társaság szervezésébe belemegy, egy szervező és taggyűjtő bizottságot küld ki, mely a fürdő megszerzése érdekében munkáló külön kiküldött öt tagu bizottsággal együttesen a fürdő telepre és a részvénytársaság megalakítására egy tervezetet dolgoz ki, s azt az általa egybehívandó alakuló közgyűlés elé terjeszti. A szűkebb bizottság tagjaiként kiküldettek: Stojkovich Emil, Kubinyi Imre, Lukács Géza, dr. Löcherer Tamás és Szabó László. A nagybizottság tagjai lettek: Aldorffier István, Baksay István, Fábry János, dr. Zehery István, dr. Mesko Miklós, Czínke István, dr. Fodor Béla, Juraskó Jakab, dr. Kármán Aladár, Geduly Géza, Szemann Endre, Badingyi Gyula, dr. Lichtschein Adolf, Meszlényi Zoltán, Szomolnok Antal, Komáromy István, Kalocsay Gyula, Soós Ferencz, Pitta Lipót és Varga Lajos. Az értekezlet ezután az elnök életésével ért véget.

Nyári mulatság. A rimaszombati kereskedő-iffak egylete könyvtára javára f. hó 24-én a „Széchenyikert” fedett helyiségében táncmulatságot rendez. Beléptí-dij személyenkint 1 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté délután 4 órakor.

Növegyleti közgyűlés. Rimaszombath és vidék jótékony növegylete f. hó 24-én d. u. 3 órakor a takarékpénztárban tartja közgyűlést, melyre Samarjay Jánosné, a nemes intézmény érdemes elnökője meghívja. A széküldött meghívón az egylet vagyoní kimutatása is fel van tüntetve. 1899. május 1—1900. május 1-ig bevétel volt 3782 kor. 98 fil., a kiadás 1116 kor. 98 fil. Készpénz álladék beszámításával ugyanannyi. Az egylet vagyona 42517 kor. 06 fillér. Az idei közgyűlésen a tisztviselők választása is fel van véve a tárgysorozatba.

Öngyilkosság. Rimabrézón f. hó 10-én Rőzei István munkásembert a háza előcsarnokában a padlás feljáraon keresztbe fektetett fára felakasztva találták. Miután a körülmények gyanusak voltak a törvényszék vizsgáló bírája elrendelte a vett értesítés után a törvényszéki boncolást, mely után az elhunyt 57 éves embert f. hó 12-én eltem-tték.

Kisgazdák kirándulásai. Haladni és a nyugot-európai kultur népeket a haladás göröngyös utain követni ez a jelszava a haladni akaró magyarnak. — Megragadják sokan a haladás szent zászlaját, buzditva embertársaikat a követésre és sokan czélt is érnek. Minden téren tapasztalható ez s ujabban a földmívelés terén is vigan fujdogál a haladás szele, de még igen sok a teendő. — Kormányunk üdvös törvényeket hoz, hasznos intézkedéseket tesz, hogy hazánk ezen főtoglalkozása a fejlődés magasabb fokára jusson. Nem akarok ezen újabb intézkedésekről itt referálni, mert eléggé ismeretesek, csak az ez idén oly nagy mértékben megindult gazdasági kirándulásokról szólok egyet-mást. Ugyanis a földmívelési miniszter — ez évben is felhívta a gazdasági egyesületeket, hogy a kis gazdákkal az okszerűen berendezett gazdaságokat meglekintésék, de csak az egyes földmives iskolákhoz engedélyezte ezen kirándulásokat. — Sokan tán esodálkozní fognak azon, hogy miért nem engedélyezi a kirándulásokat, ugy mint a mult évben a ménes birtokokra, de szerény véleményem szerint ez újabb intézkedés a kis gazda szempontjából helyesebb, tanulságosabb; — mert a kis gazdának első sorban nincs is oly nagy terjedelmű birtoka, továbbá nincs annyi tőkéje, hogy nagyobb mérvű utazásokat tegyen, de a ménes birtokokon is oly felszerelést és berendezést talál, a mi kisebb birtokokon lehetetlen is. — Mig a földmives iskolák gazdasága rendesen kisebb, inkább megközelíti a kis gazdát, felszerelése sem oly költséges, az áttekintés könnyebb, kevesebb a meglekinteni való s így alaposabban nézheti meg, bővebb tájékozást nyerhet stb. A rimaszombati földmives iskolához is 5 kiránduló csoport jelentkezett és pedig 4 megye kisgazdái (Nógrád, Heves, Abauj-Torna és Borsod), valamint a losonezi állami tanító képezde, mely utóbbi f. hó 6. és 7-én meg is telintette már az iskolát. Örömmel várjuk és üdvözöljük vendégeinket, szivesen szolgálunk magyarázatokkal tehetségünk szerint s bőven meg hallottakon és ezental az okszerűség elve szerint igyek-szenek gazdálkodni.

Kirándulás. A miskolczi magyar államvasuti műhelyek alkalmazottai — miként a mult évben, ugy ez idén is kirándulást rendeznek a várgedei vasas gyógyfürdőhöz. A nagyszámu résztvevőkből álló társaság szombaton f. hó 16-án külön vonaton érkezik dalkörével együtt a várgedei fürdő telepre s ott, ha csak kedvező lesz, az idő egész nap mulatni fog.

Aranylatkozat. Az osztrák és külföldi vasuti forgalomban használt aranylatkozatok mai naptól kezdve nemcsak a vasuti állomáson szerezhető be, hanem a postai értékekkel árusító üzletekben is kaphatók.

Lapunk mai számához adjuk mellékletként a Fáy-párt folyó hó 10-én tartott jelölő-gyűlésének részletes tudósítását.

Érettségi vizsgálatok. A roznói róm. kath. főgimnáziumban az érettségi szóbeli vizsgálatok folyó hó 1. és 2-án tartattak meg *Dunay* Ferenc kir. tanácsos és főigazgató elnöke mellett. A vizsgálat eredménye igen szép, a mennyiben a szóbelire becsátott 19 ifju közül 4 jelesen, 6 jól és 9 egyszerűen érettt. A mi főgymnasiumunkban — mint már megirtuk — a szóbeli érettségi vizsgálatok f. hó 25--30-ig tartanak.

Vizsgarend. A rimaszombati községi polgári leányiskolában a f. 1899—1900-ik iskolai évben a záró vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak: — Junius 17-én d. e. az ev. ref. és ág. ev. növendékek vallás vizsgája saját templomaikban.

Jun. 18-án d. e. 9 órákor francia nyelvű vizsga.
 „ 18-án d. e. 10 „ a r. kath. növ. vallás vizsgája.
 „ 18-án d. u. 5 „ az I—IV. oszt.-ban torna vizsga.
 „ 19-én d. e. 8 „ az I-ső polg. oszt. vizsgája.
 „ 20-án d. e. 8 „ a II-ik polg. oszt. vizsgája.
 „ 21-én d. e. 8 „ a III-ik polg. oszt. vizsgája.
 „ 22-én d. e. 8 „ a IV-ik polg. oszt. vizsgája.
 „ 23-án d. u. 3 „ évszázó ünnepe, jutalmak és bizonyítványok kiosztása. Junius 25-én d. e. 8 órákor magántanulók írásbeli, d. u. 3 órákor magántanulók szóbeli vizsgája. — Ezen vizsgálatok nyilvánosak s azokra a m. t. szülöket, tanügybarátokat s nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Értesítés és meghívás.

A rimaszombati állami elemi fiu- és leányiskolában az 1899—1900-ik tanévet bezáró nyilvános vizsgák a következő napokon és sorrendben fognak megtartatni:

Junius hó 16-án délután 2 órákor a róm. kath. leánynövendékek vallástani vizsgája.

Junius hó 17-én délelőtt 9 órákor az ev. ref. és az ág. hitv. ev. fiu- és leánynövendékek vallástani vizsgája.

Junius hó 18-án délután 5 órákor az elemi iskolai leánynövendékek tornavizsgája.

Junius hó 19-én délelőtt 10—12-ig a róm. kath. fiu-növendékek vallástani vizsgája.

Junius hó 20-án délután 3 órákor kertészeti, 4 órákor tornavizsga a fiu-iskolában.

Junius hó 21-én délelőtt 8 órákor a IV-ik fiu-, a IV-ik leány- és a róm. kath. iskolai épületben levő IV., V., VI. fiu-osztályok vizsgái.

Junius hó 21-én délután 2 órákor az I-ső fiu-, az I-ső leány- és a r. kath. iskolai épületben levő I-ső vegyes osztály vizsgái.

Junius hó 22-én délelőtt 8 órákor a II-ik fiu-, a II-ik leány- és a r. kath. iskolai épületben levő II. és III. vegyes osztályok vizsgái.

Junius hó 22-én délután 2 órákor a III-ik fiu- és a III-ik leányosztályok vizsgái.

Junius hó 23-án délelőtt 8 órákor az V., VI. fiu- és az V., VI. leányosztályok vizsgái.

Az évszázó vizsgák nyilvánosak, melyekre a mélyen tisztelt érdeklődő szülöket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Értesítés és meghívás.

A rimaszombati iparos tanonciskolában a *tanonczmunkakiállítás* kapcsolatos *évszázó vizsgák* folyó évi junius hó 17-én délután 2 órától 5-ig az állami elemi fiu-iskola helyiségében fognak megtartatni, melyre az érdekl. szülöket, iparos mestereket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Felelős szerkesztő: Dr. SZELESS ÖDÖN

Magán-hirdetések.

Pusztaszabadkai vendéglő,

Rimaszombati város ur. közönségének kedvelt mulató helye, teljes berendezéssel 4 és fél évre hasznosra kiadó. Kocsi-állás, istálló, több rendbeli vendégszobák és jó tekepálya — Ertekezni lehet **Reinitz Zsigmond** főbérővel.

1—4

Két tanuló felvétetik

Ruttkay Jenő vasgyári élelmészeti üzletében **Özdon.** — Magyar, német, tót nyelvben jártasak előnyben részesülnek.

3—3

Birtokbérlet.

Rimaszombati határában, közel a városhoz egy 17320 □-öl szántóból álló, kitünő karban levő földbirtok **1900. november 1-től** több évre bérbeadó vétellel együtt, — esetleg eladó. Ertekezhetni a tulajdonossal junius 3-ától 9-éig **Konyha Kálmán** urnál Rimaszombati, azontul pedig **Konyha Géza** tulajdonosnál **Ujpesten**, Baross-utca 48. szám alatt.

3—3

Tanulóul.

Stech Kálmán kereskedésében (Rimaszombati) egy 13—14 éves, kellő iskolázottsággal bíró ifju tanulóul azonnal felvétetik.

1—3

Pályázati hirdetmény.

A rimaszombati fogyasztási szövetkezet igazgatósága **üzletvezetői** és **pénztárkezelői** állásokra pályázatot hirdet.

Az előbbinek javadalmazását évi 1000 korona készpénz, szabad lakás és az üzleti forgalom után $\frac{1}{2}\%$ -ban; az utóbbi fizetését pedig 720 koronában állapítja meg. Felhívatnak mindazok, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy ez iránt keresztlevelüket, végzett tanulmányaik, eddigi foglalkozásukat és erkölcsi magaviseletüket felintető hivatalos bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényüket az intézet igazgatóságához **folyó év és hó 30-áig** annál is inkább terjesszék be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy az üzletvezetői állásra csak férfiak és pedig tanult kereskedők, a pénztár kezelői állásra ellenben nők is pályázhatnak és hogy az üzletvezető 2000, a pénztárkezelő pedig 1000 korona övadátkot köteles az igazgatóságnál letétbe helyezni.

Rimaszombati, 1900. évi junius hó 1-én.

Ragályi, h. elnök.

Hirdetmény.

146. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbíróság 1900. évi Sp. IV. 31. számú végzése következtében **dr. Gold Simon** ügyvéd által képviselt **gróf Esterházy Géza-féle cognac-gyár** javára **Kövári Jenő** ellen 118 korona 40 fillér s járuléka erejéig foganatosított végrehajtás útján felülfoglalt 757 korona 80 fillérre becsült házi butorok, kávéházi berendezések stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésen a rimaszombati kir. jbiróság 1899. V. 146/2. számú végzése folytán 118 korona 40 fillér tökélettel, ennek 1899. évi július hó 28-ik napjától járó 5 %-os kamatai és eddig összesen 43 korona 20 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Rimaszombati alperes lakásán leendő eszközökre **1900. évi junius hó 19-ik napjának** délelőtti 10 órája kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Ezen árverés Rosner J. 195 korona 98 fillér. — Dr. Cziner Miksa 840 korona és Hecht J. czég 174 korona s járuléka követelése erejéig is meg fog tartatni. Kelt Rimaszombati, 1900. évi junius hó 8-án.

Gasko János, kir. jbir. végrehajtó.

Bérbeadó-ház Tornallyán.

Folyó évi szeptember hó 1-től bármely úzletre alkalmas ház kiadó

Fekvése üzleti szempontból kitünő.

Az úzlet helyiségen kívül öt szoba, két konyha, két éléstár, két kamara és két tartó foglaltatik benn

Amennyiben két bejárata van, két esaladnak is alkalmas

A bér feltételeit **Urszinyi Zsigmond** közli **Tornallyán.**

1—3

Vasas gyógyfürdő

Rozsnyón.

Klimatikus gyógyhely és hidegvizgyógyintézet Gömörmegeyében,

400 méter a tenger színe fölött. Idény tartama: május—október. Vasutállomás, posta- és táviráda a városban. Telefon, szállodák villamos világítással, kitünő konyha, mérsékelt árak.

Gyógyeszközök: Kitünő ízű s könnyen emészthető *eastartalmu ásványforrások*, ugy *fürdő* valamint *ivókurára*. Kád-, kő és gőzfürdők. Tökéletes elegans berendezésű **hidegviz-gyógyintézet**, külön női és férfiosztálylyal. Páratlan szépségű, hatalmas erdőben, kényelmes sétányok, portmentes, ózondus fenyesekből erdő üdítő, balsamos levegő.

Gyógyjavaslatok: a női ivarszerek betegségekben s következményeinek; a vér rendellenes összetételén alapuló betegségeknél (vérszegénység, sápkór); súlyos betegségek után, elgyengülések esetén; görvény- és angolkórnaí idegbajoknál stb. stb.

Hivatalos fürdőorvosok:

Dr. Pósch Dezső, Dr. Gutlohn Henrik

A fürdőre vonatkozó minden felvilágosítással szolgál

3—6

a fürdőgondnokság.

FLEISCHER és TÁRSA

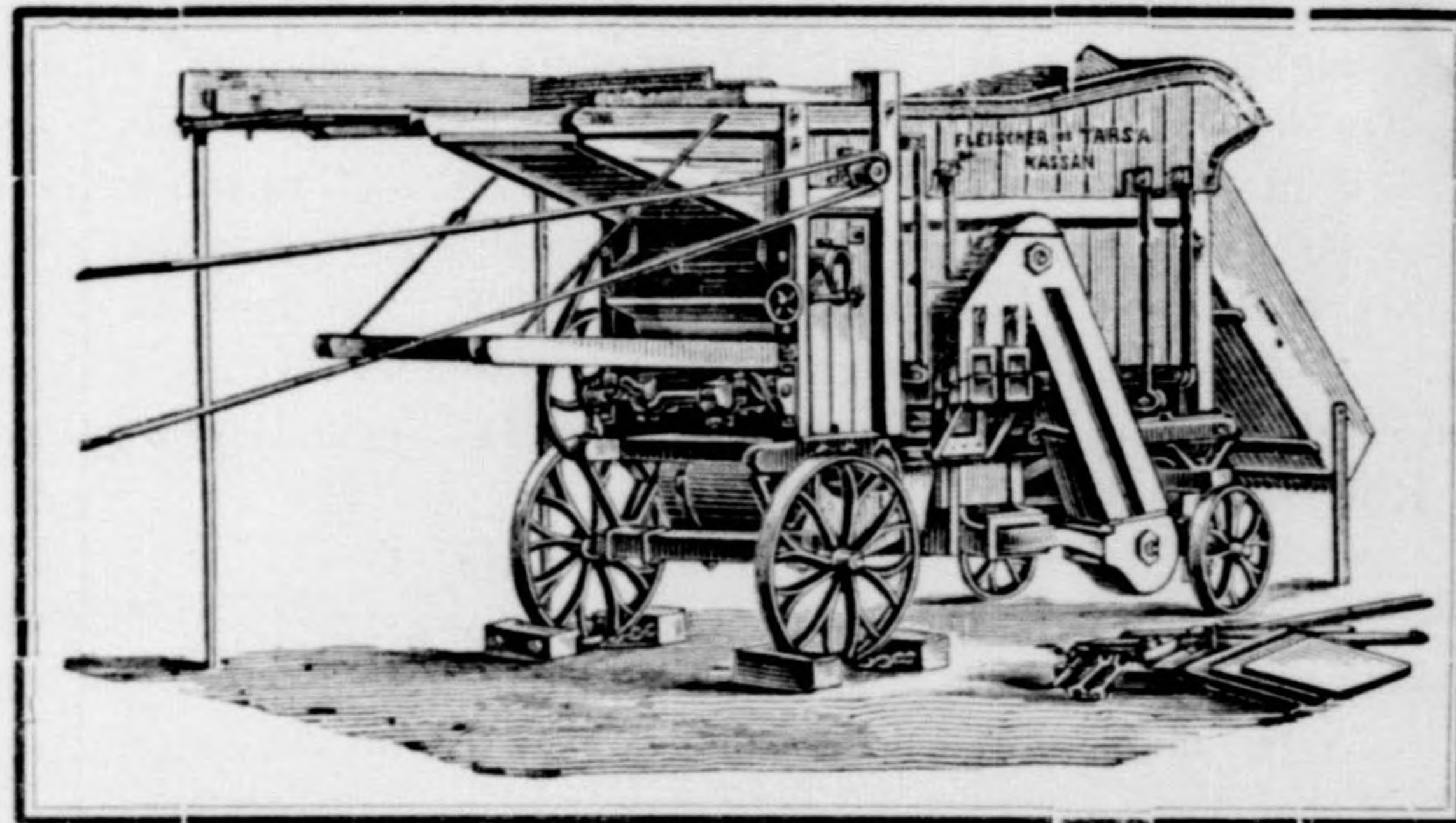
gépgyára és vasöntődeje Kassán, Vám-utca 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélzertien s gondosan gyártott jöhírnevű gépeit a **nyári idényre**, nevezetesen:

Cseplőkészleteit könnyű járással járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi cseplőgépeit, járgányhajtásra is alkalmazva, szalmarázói készülékekkel vagy anélkül. **Backer- és magtárrostait**, továbbá mindenemű **szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat, Szeszgyár-berendezéseket**, m. p.: **Henze-főzők, kavaró készülékek, maláta- és burgonya-zúzókat, malomberendezéseket** stb.

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét** tartjuk állandóan. **Gazdasági gépeink képes- valamint öntődékn gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.**

4—6

Eladó.

Rimaszombati, az új **Hunyady-utca** mindkét oldalán több szép fekvésű, egészséges lakásra alkalmas **háztelek** — **elfogadható áron** — **eladó**, esetleg azokon 3—5 szobás lakás azonnali felépítését a szükséges mellékkeliségekkel, 7—8. esetleg még nagyobb fronttal, 3000—6000 frtí elvállalom. Ertekezhetni lehet alant jegyzett tulajdonosnál.

Elárusítok mindenféle **gazdasági gépeket** legjutányosabb árak mellett **részletfizetésre** is

Egyszersmind az elsőrangú „**trieszti általános biztosító társaság**“ (**Generali**) gömörmegeyi főgynökségét (kötvénykiállítási joggal) bírom, abban a helyzetben vagyok, mindenemű biztosításokat, u. m. **épületek, ingóságok és törzsbiztosításokat**, — továbbá **életbiztosítást** és **balesetbiztosítást** legolcsóbb és legelőnyösebb feltételek mellett eszközölhetni.

A beállt

jégidény

alkalmával a **magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság** a gömörmegeyi főgynökséggel ruházott fel, — jégbiztosításokat legelőnyösebb díjak mellett legpontosabban és leggyorsabban eszközöl.

Az eddig irántam tanusított jóakaratu pártfogást megköszönve, vagyok

teljes tisztelettel

KOHN ALBERT fakereskedő

22—*

és a triesti ált. bizt. társ. (Assecurazioni Generali) gömörmegeyi főgynöke

Szervezkedő gyűlés.

Jegyzőkönyv

Felvételett Rimaszombatban, 1900. évi június 10-ik napján a rimaszombati választó-kerület szabadelvű pártjának e napon tartott rendes gyűlésében.

Jelen voltak: Az országos függetlenségi párt részéről: Fáy István rimaszécsi járási képviselő, a szabadelvű párt részéről: Szentiványi Árpád és gróf Serényi Béla országos képviselők, mint vendégek, s a rimaszombati választó-kerület pártjának következő tagjai: Molnár József, a párt eddigi elnöke. Hámos Zoltán. Lukács Géza. Józsa Antal. Szakall Vincze. Hámos Aladár. Nagy Ferencz. Dr. Löcherer Tamás. Institőrész Endre. Kubinyi Ferencz. Id. Badányi Gyula. Ethey Frigyes. Marton János. Fáy László. Básthy Bertalan. Kubinyi Andor. Vozáry György. Uthy Antal. Altdorffer István. Horváth János. Dr. Lichtschein Adolf. Baksay István. Id. Süteő István. Dr. Krausz Gyula. Urbán Ferencz. Cseh István törvényszéki bíró. Cseh István birtokos. Fekete Pál igazgató. Koreny Gyula. Szomolnok Antal. Bobok Tivadar. Glóser László. Micske Gusztáv. Áronffy Ernő. Kern Adolf. Madarász Pál. Basilidesz János. Rónay Gyula. Id. Gasko János. Holländer Lajos. Ifj. Gasko János. Komáromy István. Ádám Markusz. Urbán József. Dr. Mesko Miklós. Cseh János. Brauner Gyula. Kolbay Sándor. Medveczky Sándor. Majomy József. Mészáros István. Versegly Miklós. Schwarcz Ignác. Pazar Gusztáv. Ragályi István. Hoffmann Salamon. Hegedűs Zoltán. Gaál János. Dickmann Herman. Bábonyi Tóth István. Dr. Kármán Aladár. Kukla István. Nagy Zoltán. Kalas Márton. Klein Mór. Kövér István. Sulik Andor. Pongo Lajos. Kohn Sámuel. Runyay József. Vozáry Béla. Majoros József. Németh László. Schwarcz Mór. Komlóssy István. Bérezy Elek. Lefkovic Albert. Benkár Pál. Pásztor Pál. Setina János. Molitőrész Zoltán. Hruska János. Taufler Ignác. Jeszny Gáspár. Hello János. Holstein A. Brezak József. Pech Henrik. Triska Ferencz. Knöpfler Károly. Kálmán János. Soós László. Knöpfler András. Zajacz Sándor. Scholz Ádám. Szudor Pál. Ivánics András. Földi András. Andrik György. Sulik György. Matécska János. Demeter Gergely. Spuriusz József. Miklovics Pál. Grünwald Márton. Ambrus András. Ambrus István. Ambrus József. Tankó János. Szabó Ambrus. Koták István. Ambrus Péter. Ambrus András ifj. Fabo András. Lászkos Pál. Györy Lajos. Molnár János. Vajda András. Vajda János. Czaban János. Czaban Pál. Lévy Sámuel. Neumann Márton. Asztalos Pál. Ocsovay Mihály. Törköly Márton. Tábori János. Benyus András. Freisinger N. Cseh István. Krankusz János. Lányi Róbert. Botár Gyula. Borics János. Imrei János. Mészáros László. Kovács György. Dorók István nagyvégi. Molnár Gusztáv. Koós András. Zádori Miklós. Juhász János. Zádori Bálint. Koós Miklós. Rátkai János. Miklós János s többen.

A gyűlés összehívóinak nevében *Molnár József* rimaszombati ügyvéd, a párt eddigi elnöke üdvözölve a megjelenteket, figyelmükbe ajánlja, hogy a közvélemény helyes irányítása érdekében egyes napirenden levő kérdések a jelöléssel kapcsolatosan hozandók tisztába, kéri azért, hogy az értekezlet alakuljon meg szabályszerű pártgyűléssé, válasson elnököt és jegyzőt.

Marton János a gyűlés nevében tisztelettel üdvözölve a megjelent országos képviselő urakat, mint a pártgyűlés vendégeit elnöknek Molnár Józsefet, jegyzőnek Rónay Gyulát ajánlja, kik ezen tisztségre egyhangulag meg lettek választva.

Molnár József, a pártgyűlés elnöke úgy maga, mint tisztársa nevében megköszöni a kitüntető bizodalmat, elfogadja mindkettőjük nevében a választást s kéri a pártgyűlés szíves támogatását. — Azon sokszor hangzottatt váddal szemben, mintha a szabadelvű párt elhatározásait felsőbb sugallat után indulva tenné, ünnepelesen kijelenti a maga részéről, hogy soha érdek után nem indult, tetteinek irányát csakis tudása és lelkiismerete szokta megszabni, s arra kéri a közgyűlés minden tagját, hogy a jelölés és azzal kapcsolatos kérdésekben nyilatkozzát, mindenik választó-polgár minden befolyástól és sugalmazástól függetlenül, csakis saját lelkiismeretére hallgatva tegye meg, jelzi röviden, hogy a kerületnek van több olyan kimagasló alakja, a ki a közélet terén folytatott munkájával érdemeket szerzett már s figyelembe vételt érdemel, megmondja azt is nyílt őszinteséggel, hogy ezek között első sorba helyezi Fáy Gyula urat, tanuskodik a mellett, hogy mint a város és kerület érdekeinek a legtöbb ügyben kirendelt egyszerű munkása, azon ügyek iránt több jóakaratot s szolgáltat-készséget senkinél nem talált, mint Fáy Gyula urnál, csak tájékozatlanság mondhatja tehát azt, hogy Fáy Gyula a kerület érdekeivel nem törődött. Egy mulasztást követett el visszalépése idején, de nem a kerület, hanem önmaga ellen, elkedvetlenedve, bucsu nélkül távozott képviselői állásából, tette ezt, saját előnyös helyzetét nem akarva kihasználni, veszelületelt szerénysége által vezetelve azért, hogy visszalépése okainak elmondásával ne zavarja fel a köznyugalmat; ez azonban nem hátránya, de érdeme. — Felkéri a pártgyűlés mindenik tagját őszinte nyilatkozatra a felett: van-e valakinek a Fáy

Gyula személye ellen kitogása; erre a nyilatkozatra adott rövid szünet alatt azonban a pártgyűlés egyhangú lelkesedéssel Fáy Gyula jelölése mellett nyilatkozván, a párt határozata gyanánt kimondja, hogy a rimaszombati választókerület szabadelvű pártja képviselő-jelöltjének Fáy Gyula urat kéri fel, s a mennyiben ő ez idő szerint a városban tartózkodott, Marton János elnöke alatt Baksay István, Hámos Zoltán, Zajacz Sándor, Benyus András, Bobok Tivadar, Basilidesz János, Knöpfler Károly, Dr. Krausz Gyula, Holländer Lajos, Cseh István tiszlezi kapitány, Zajacz István tiszlezi tanácsos, Cseh István rimaszombati polgár, Stolec Márton, Hruska János, Imrei János választókat kérte fel a jelölt meghívására.

Rövid idő múlva a küldöttséggel együtt megérkezett Fáy Gyula. Elnök tudatta vele a párt határozatát, felkérte őt a jelöltség elfogadására, kezébe adta a párt zászlaját azzal a kijelentéssel, hogy arra követendő jelszó gyanánt fel van írva az igazi szabadelvűség, mely születésre való tekintet nélkül egyengeti az utat arra, hogy a becsületes munka és tiszta jellem érvényesülhessen, s mely a cselekvési szabadságot úgy határozza meg, hogy a mellett mások joga tiszteletben maradjon, fel van írva továbbá a vallásfelekezetek közötti testvéries igazi béke s a semmi idegen érdekekkel nem alkuvó igaz magyar hazafiság; kívánja, hogy a jelölt ezen zászlót győzelemre vezesse s az arra irt eszmék követése és buzgó munkálása által érdemeket szerezzen. Ezen üdvözlés után Fáy Gyula megköszönte a belé helyezett bizalmat, elfogadta a jelöltséget s elmondotta programbeszédét. Ezt a pártgyűlés egyhangú helyesléssel és lelkesedéssel vette tudomásul, sőt *Marton János* indítványára elhatározott, hogy az egész terjedelmében a jelen jegyzőkönyvbe iktattassék.

A programbeszéd szóról-szóra a következő:

Tisztelt választók! Polgártársak!

A szabadelvűpárti választó polgároknak óhajta előtt meghajolva s hálás köszönetem nyilvánítva a megnyilvánult bizalommal szemben, a jelöltséget elfogadom. Midőn ezt teszem, jelezni kívánom politikai álláspontomat, illetve azon viszonyokat, melyek arra indítanak, hogy a midőn a kerület nagyrabecsült bizalmával megajándékozni szíves, csekély erőmmel a politika szolgálatába álljak.

Alkotmányos életünk követelménye, a hamisítatlan alkotmányos kormányzat, s hogy alkotmányunk törvényeit híven védelmezzük s a szükség és lehetőség szerint erősítsük.

Tudjuk, hogy alkotmányosságunk ezen föltételeit a közelmúltban veszedelem fenyegette. Láttuk belkormányzatunkban az erőszak jelenségeit feltűnedezni, egyik kiegyezési törvényünk védelmében károssá válhatott dilettantismust tapasztaltuk s éreztük, hogy oly irányban sodortattunk, mely az abszolút hatalom statuálásában végződött volna, vagyis egy kétélű fegyvernek a szolgáltatásában, mely esetleg avatatlan kezek használatában életföltételeinket sebesíthette volna meg.

Erről a pontról terelte vissza a parlamentben feltámadt közszellem kormányzatunkat az alkotmányosság keretébe, egy jobb politikai morál, alkotmányos érzék és eljárás, az igazságnak a kormányzatban fokozottabb érvényesülése, törvényeink szigorubb védelme és végrehajtásának a bázisán.

Ha már most vesszük a múlt kormányzatnak következetes törekvését, egy ellenállhatlan központi hatalom teremtésére s érvényesítésére s ezzel a nemzet ellenálló képességének a meggyengítésére, minden esetre jelentékeny vívmányul tekinthetjük a jelen kormányzati irányt, mely az alkotmányosság erőforrásainak érvényesítését célozza, hogy ezzel a nemzeti feladatok szolgálatába hozza a nemzet egyetemének nagy erejét.

Ezt a politikát elfogadhatjuk, nem mint amely minden érdekeinket és aspirációkat már kielégiténé, de a melynek alapján azok elérésére reménnyel küzdhetünk.

Ezért vagyok hiva a jelen iránynak s ezért érzem a kötelezettséget a midőn a kerület nagyrabecsült bizalmával megajándékozni szíves, csekély erőmmel ezen irányt támogatni.

Ezek után, melyekben jeleztem általánosabb politikai álláspontomat, egy beösméremmel tartozom ugyanazon tisztelt választó közönségnek, melynek kegyéből évekket előbb léptem a politikai életbe. Azzal a beösméremmel t. i. hogy a közigazgatás államosítása kérdésében elfoglalt álláspontom azóta módosult, módosult pedig azért, mert akkor avatatlan a politika árnyalataiban, ezen kérdés megítélésénél kizárólag az adminisztratív szempontokra fektettem minden súlyt; ama néhány évnek tapasztalata azonban, melyet a politika kulissái mögött nyertem, mindinkább megerősített abban a meggyőződésben, hogy a kizárólagos adminisztratív szempontokat csak azon határig szabad követni, míg a közszellem és ellenálló képesség rovására nem történik, mert ezen hatalmas factorokra politikai viszonyaink között föltétlen szükségünk volt, hiszen csak a közel múltban volt alkalmunk meggyőződni, hogy ezeknek hiányában veszedelmes helyzetek állhatnak elő.

Az a nézetem tehát, hogy a közigazgatás gépe-

zete zavartalanul működhessek ugyan, míg a közigazgatás érdekeiben s az állam biztonsága érdekében functionál, legyőzhetlen akadálytal találja azonban magát szemben, ha netalán túlkapasokra hajlana, vagy a közszellem megejtését célozná. Ily szellemben óhajtom a reform létesítését.

A quota kérdésére nézve is jelezni kívánom álláspontomat. Lehet, hogy e tekintetben kifejlendő nézetemmel nem fogok mindenben találkozni a tisztelt választó közönség tetszésével, de nekem ezen a helyen nem az a feladatom, hogy e kérdésben az általános izlésnek hódoljak, hanem hogy ezen kérdés kényes volta és nehézségeivel szemben egy a lehetőség és célravezetőség szempontjából létesítendő megoldásra nézve nyilvánítsam egész őszintén nézetemet. Ezen kérdést a gyakorlat szerint a törvény szabványaihoz képest kölcsönös megegyezés alapján rendezték s különösen az arány szempontjából bírálták, mérlegelték.

Természetesen ezen szempontnak ma is és jövőre is uralkodónak kell lenni, a hogy azonban ujabban a kölcsönös megegyezés alapján való rendezés nem sikerült, egy új jellege merült fel ezen kérdésnek. Nevezetesen a monarchia mind két államában a bizonytalanság bénító érzetének hatása folytán a közigazgatásban a pénzügyi műveletek, az ipar és kereskedelem terén nagyfokú depressió következett be, oly anyagi pangást vonva maga után, melynek elhárítása s az azzal járó súlyos következmények mellőzése céljából föltétlenül figyelembe kellett venni az arány szempontjai mellett a kérdés ezen jellegét is. Ezen körülmény folytán kellett reá állani azon álláspontra, hogy teherviselési képességünk maximumát ajánljuk fel annak érdekében, hogy a rendezetlenség ezen súlyos kiszámíthatatlan következményei, a felajánlott maximum fejében létre jöhető rendezés által mellőztessenek. Részemről helyesnek találom, hogy a kérdés ezen két oldali világitásnak behatása alatt vitetett dűlőre, két oldali érdekek a kielégítése céljából, t. i. egyrésztől ugyan, sajnos, szolgáltatni a lehető, más részről azonban recompensatiót találni a rendezést követő anyagi fellendülésben; s meg lévén győződve ezen eljárás rigorosus voltáról, egyszersmind magamévá teszem a quota küldöttségek által elfogadott arányszámokat is, hogy a rendezés, mely a felmerült tapasztalatok szerint eminens anyagi érdek, reánk nézve is megtörténhessék.

A kormánynak ez irányban mindent meg kellett kísérelnie, mert ezen súlyos anyagi viszonyokat függőben tartani egyedül azon scrupulus kapcsán, vajjon a megbízhatlan osztrák parlamenti viszonyok következtében bekövetkezik-e az eredmény, nem lett volna lelkiismeretes eljárás, miután ezen nehézségeknek nem időközi elodázására, hanem azoknak állandóbb megoldására kell törekedni.

Napirenden van az összeférhetlenségi kérdés is. Tudjuk, hogy egy parlamenti bizottság lett kiküldve a végből, hogy ezen törvényt revidálja. Csak örvedetes, hogy egy kedvező megoldás suppositiójában revisió alá került ezen törvény, mert nemcsak kívánatos hanem szükséges is, hogy a képviselői állás tekintélye, mely részben az összeférhetlenségi törvény hiányai, részben annak igen tág értelmezése és kezelése folytán előfordult eseteknek kapcsán csorbát szenvedett, helyreállítsák. Természetesen ideális megoldást e részben nem várhatunk, nem pedig főleg azon körülménynél fogva, mert sajnos, nem vagyunk még annyira bővében a képességeknek és anyagi erőnek, hogy minden pontra meglehessen találni a külön embert. Remélhetőleg azonban épen azon kirívóságok, melyek mondhatnám köztudomásulag az ugynevezett közvetési rendszerben gyökereztek s melyek leginkább conferáltak a képviselői tekintély meggyengítéséhez, a köztevékenység hátránya nélkül mellőzhetők lesznek.

Még a nemzetiségi kérdésben óhajtok egy rövid megjegyzést tenni, azt t. i. hogy ezen kérdésben a kormány-elnök által megállapított kátét teszem magamévá.

Ezek után, melyekben igyekeztem politikai álláspontomat egész átlátszósságában bemutatni, annak kijelentése mellett, hogy a kerület érdekeinek előmozdítását kötelességemnek fogom tartani s ismételten köszönetemet fejezve ki a nyilvánult bizalomért, ajánlom magam továbbra is a tisztelt választó közönség jó indulatába és barátságába.

Végül megbízott az elnökség, hogy a szükséges tennivalók ellátására és az ügymenet vezetésére megbízható, kipróbált egyénekből egy végrehajtó-bizottságot állítson egybe.

Elnök megköszönte a pártgyűlés tagjainak kifogástalan és minden tekintetben helyes magatartását, türelmét és jóakarátát, felkérte őket, hogy egyenként és mindnyájan legjobb erejük és tehetségük szerint támogassák a jelöltet és munkálják a közösen óhajtott győzelmet, — s miután többszöri felkérésre szólásra senki nem jelentkezett, kívánni valója senkinek nem volt, a gyűlést berekesztette.

Kelt mint fent.

Rónay Gyula s. k.
jegyző.

Molnár József s. k.
elnök.

A bankett.

A Fáy Gyula programbeszédjének meghallgatása után az összegyűlt választók a jelölt lelkesült éltetése mellett rendben szétszórtak. Közülök azonban mintegy százan, ugyyszólván minden előleges összebeszélés nélkül, a „Rózsa” földszinti éttermében gyűltek össze, a hol pár óra múlva a jelölt tiszteletére kedélyes bankettet rögtönöztek.

A főhelyeket a jelölt Fáy Gyula körül Hámos László főispán, Molnár József pártelnök, Szentiványi Árpád az országos szabadelvű-párt alelnöke, Bornemisza László alispán, Fáy István és Serényi Béla gróf orsz. képviselők, Kubinyi Andor, Hámos Zoltán, Marton János s közéletünk más előkelő vezéralakjai foglalták el.

Az első pohárköszöntőt Molnár József pártelnök mondta, üdvözlőlvén, magyaros szokás szerint, elsősorban a vendégeket: Szentiványi Árpádot, az orsz. szabadelvű-párt alelnökét, valamint gróf Serényi Béla és Fáy István orsz. képviselőket, a kiknek itten való megjelenéséből azt látja, hogy rokonszenveznek a jelöléssel, és hogy a pártbeli külön állás dacára is úgy a tisztességben mint a hazaszeretetben egyek vagyunk, ezért az egész párt viszont-rokonszenvével élteti mind a hármat.

Szentiványi Árpád mint — ugymond — sajnós, a vendégek közt a legidősebb, él ez előjogával és ő köszöni meg társai nevében is a szíves vendéglátást, mely ránézve annál becsesebb, mert egy oly férfi ünneplésével van összekötve, a ki jellemének arany tisztaságával és politikai elveinek, működésének szigoru korrektségével az ő föltétlen tiszteletét és nagyrabecsülését kiérdemelte mind a politikai pályáról való önkéntes lelépése idejében, mind pedig most, mikor újra hajlandó aktív szerepet vállalni. Korrekt és rokonszenvet keltő volt a Fáy Gyula visszalépése néhány évvel ezelőtt és dícséretet, dícsőitést érdemlő az a forma is, a melyben ez a visszalépés történt. A ki ismeri a Fáy Gyula jelle-

mét, tudja, hogy az ő hirtelentávozásá bucsutlanul azért történt, nehogy hivalkodónak láttassék, nehogy érdemet, dícséretet és tüntetésszerű ünnepeletet háritsanak rá azért a tettéért, a mi akkor valóban érdem volt, de az ő szemében csak a maga, — hazája és az elvei iránt való kötelességnek látszott. Ezt a törhetlen kötelesség-érző, egyenes, szilárd elhatározású, független gondolkozású férfiut, a kinek egyformán nagy a jelleme és szerénysége, mikor szíve melegével köszönti, ajánlja a választó kerület további szeretetbe és a biztos győzelmet elősegítő hűségbe és bizodalnába.

Szünni nem akaró tetszés kísérte a szónok lelkes szavait, melyeknek sulyát a jelen voltak annál nagyobbra mérlegelték, mert az országgyűlési szabadelvű párt egyik elnökének szájából hangzottak el.

Fáy Gyula ismételten megköszönvén a bizalmat, mely őt újból aktív politikai életre hívta, biztosítja a kerületet a saját szilárd és törhetlen elhűségéről s midőn ismételten igéri — a mi különben önként értődik, — hogy megválasztása esetén ez elhűség határain belől a kerület speciális érdekeit is mindenkor kész örömmel fogja elősegíteni, a rimaszombati választó kerületnek politikai és közéletében mindig tapasztalt elhűség és tiszta közzsellem további fennmaradására üriti poharát.

Az ezen beszédre meg megújuló lelkesült ovációk lecsillapodása után

Hámos László főispán nagy figyelemmel hallgatott s általános tetszést keltett rövid felszólalásában a választó kerület nyugalmaért s ellentétes irányu küzdelmek között is az egymást megbecsülő eljárási mód érvényesülésére üritett poharát.

Azután felszóllaltak még Józsa Antal, aki Hámos László főispánt, gróf Serényi Béla, aki Molnár József pártelnököt és ismét Szentiványi Árpád, aki Bornemisza László alispánt köszöntötte fel. A felköszöntésre az alispán egy remek kis beszéddel rögtön válaszolt,

melyben a hallgatóság nagy éljenzése között jelentette ki, hogy híven tisztí állásának első elfoglalása napján tett ama kijelentéséhez, hogy a pártokon fölül emelkedve, ezeknek sokszor személyeskedő harcában részt venni nem fog; alispánkodása óta mai napig még pártösszejövetelen soha részt nem vett. Örömeire szolgál azonban elismerni, hogy ez idő szerint ő is pártállást foglalhat, mert ma ő is azokat a politikai elveket vallja, amiknek a mai napon fölléptetett képviselőjelölt oly tántoríthatlan híve és harczosa. Ő érte emeli poharát.

Az alispán beszédének nagy hatása alatt oszlott szét az illustris vendégsereg, sűrűn és lelkesen hangoztatva, hogy:

„Éljen Fáy Gyula!”

Kérelem

a rimaszombati választó-kerület szabadelvű-párti választóihoz s a mélyen tisztelt közönségnek azzal együtt érző tagjaihoz.

Őszinte sajnálattal értesülve arról, hogy a Draskóczy-párt tisztelt vezetői őket megkisebbiteni óhajtó megjegyzések kíséretében lettek falragaszokon megfámadva: — kötelességemnek tartom kijelenteni, — hogy az ily eseményeket pártunk érdekével összeférőnek s az alkotmányos küzdelem megengedhető eszközeinek elfogadni nem tudom, — felkérem azért pártunk minden jó barátját, hogy igaz meggyőződés becsületes alapján folytatott választási harcunk tisztaságára feltékenyen örködni, — a személyek igazságtalan érintését kerülni s hasonló tettektől másokat is visszatartani sziveskedjenek.

Rimaszombat, 1900. június 12.

Molnár József,

a rimaszombati választó-kerület szabadelvű-pártjának elnöke.

T á v i r a t o k :

I.

BUDAPEST, június 12. d. e. 10 óra 20 perczkor Fáy Gyula és Molnár József uraknak Rimaszombat Fáy Gyula elvtársunk egyhangulag történt kijelölését őszinte örömmel üdvözlí az országos szabadelvű-párt. Ha bármi tekintetben szolgálatukra lehetünk: a legnagyobb örömmel fogjuk óhajtásukat teljesíteni.

Podmaniczky, pártelnök.

II.

BUDAPEST, június 12. este 8 óra. Molnár József urnak, mint a szabadelvű-párt elnökének. A szabadelvű-párt végrehajtó-bizottsága ma tartott ülésében a rimaszombati kerületben jelölt két szabadelvű-párti közül

F Á Y G Y U L A

megválasztását ajánlja, miután Fáy Gyula, mint a rimaszombati kerület volt képviselője a szabadelvű-párt hű és szeretett tagjának bizonyult.

Podmaniczky, pártelnök.

Közli:

Rimaszombat, 1900. június 12.

Molnár József,

a rimaszombati választó-kerület szabadelvű-pártjának elnöke.